

Тема 1: Основи сучасного загальновійськового бою

Заняття №4:

“ Організація і бойове призначення підрозділів (частин) армій провідних країн світу ”

ст. викладач Бікташев І.А.

**Please
Turn off Your
Mobile Phones**

Перше навчальне питання

Організація, озброєння і бойова техніка підрозділів мотопіхотного (танкового) батальйону, їх призначення і бойові можливості.

Порівняний аналіз стану збройних сил країн-учасниць НАТО

Держава 	Населення, тис. чол.	Воєнний бюджет, млрд. дол.	Регулярні ЗС, тис. чол.	Резерв тис. чол.	Мобілізаційні ресурси що придатні до в/с	Комплектування
США	275 636	293,3	1 385	983		На добровільній основі
Німеччина	82 112	23,1	321	364,3	20,9	Змішаний 10 міс.
Англія	58 882	34,8	212,45	302,85	12	На добровільній основі
Франція	59425	27	294,43	419	12,2	Змішаний 10 міс.

Active Forces

Who has the most soldiers?

China
2.1m

US
1.5m

India
1.3m

North Korea
1.1m

Russia
1m

регулярні збройні сили – 1,3млн.
в/сл.
резервні компоненти –1,1 млн. чол.

СУХОПУТНІ
ВІЙСЬКА
– 553044 чол.

ВІЙСЬКОВІ
ПОВІТРЯНІ СИЛИ
– 329304 чол.

ВІЙСЬКОВІ
МОРСЬКІ СИЛИ
– 333408 чол.

МОРСЬКА ПІХОТА
- 202786чол.

берегова
охорона
–4 3628 чол.

Сили повітряні сили

- міжконтинентальних балістичних ракет
- стратегічної авіації
- тактичної авіації
- військово-транспортної авіації
- сили і засоби протиповітряної оборони
- сили і засоби попередження про ракетно-ядерний удар
- з'єднання і
- об'єднання засоби контролю за космічним простором

збройні морські сили

• флот

• авіація

• флоту

• морська

• піхота

• резервні компоненти

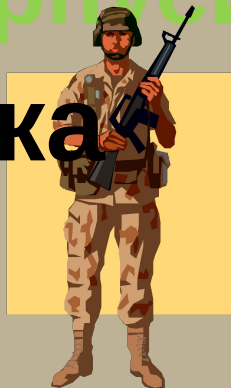

Регуляр

• армійські корпуси

• Окремі війська

Сухопутні

війська 480000

дивізії чол.

Організований резерв

формування національної гвардії

• Резерв армії

553044 чол.

• Сухопутні війська

- піхота
(мотопіхота)

- Бронетанкові війська

- підкова і зенітна
артилерія

- армійська авіація

- частини і підрозділи
бойового
забезпечення

- військова
розвідка і РЕБ

- війська зв'язку

- інженерні війська

- хімічні війська

- військова поліція

• служби

- медична

- фінансова

- транспортна

- квартир-мейстерська

- військових
священників

- військово-юридична

- артилерійсько-
технічна

ОСНОВНИМ ТАКТИЧНИМ З'ЄДНАННЯМ Сухопутних військ США є дивізія.

легкі піхотні

піхотні

механізовані

бронетанкові

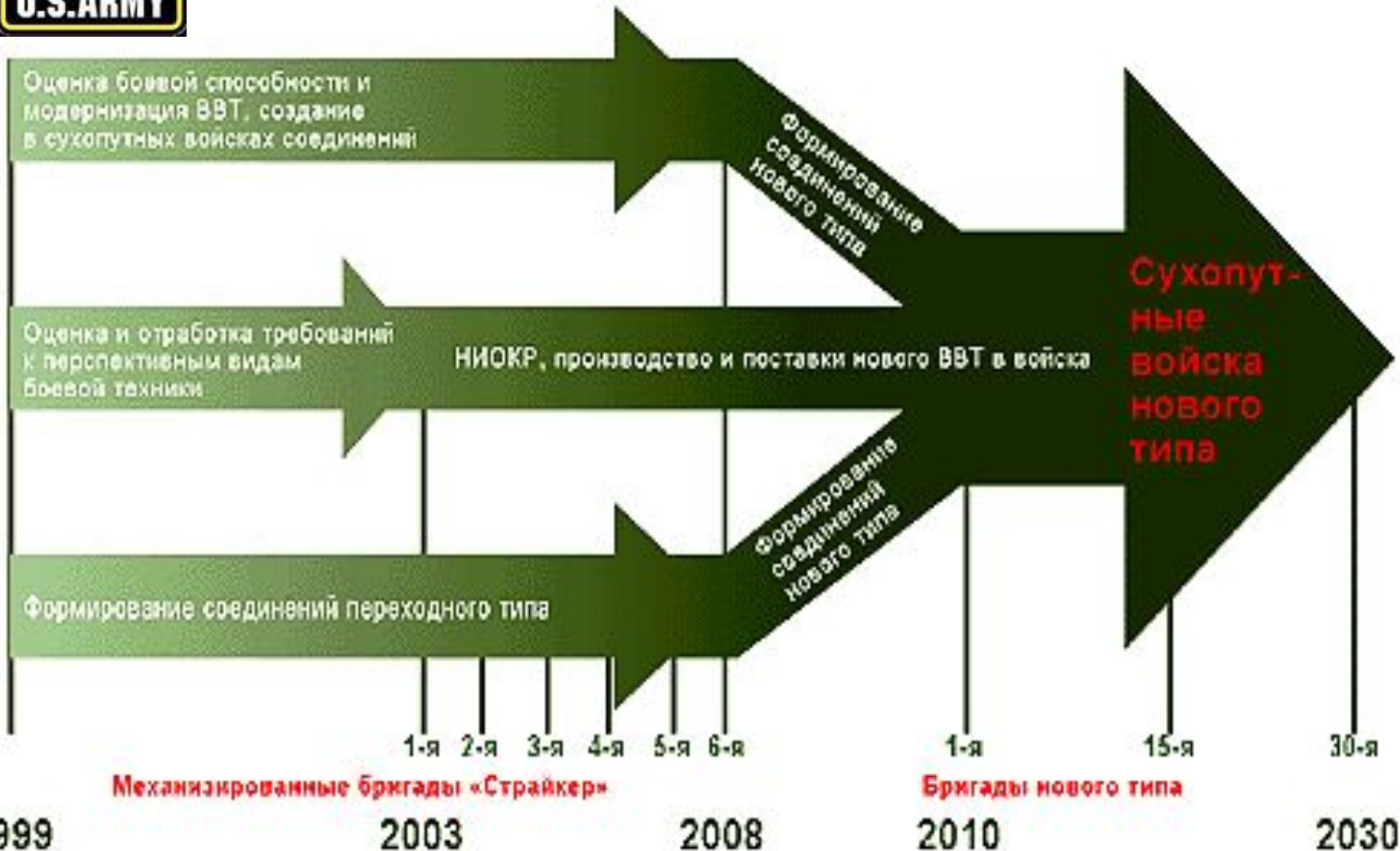
повітряно -
десантні

повітряно-
штурмові

U.S.ARMY

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗОВАНИХ БРИГАД «СТРАЙКЕР» В СУХОПУТНИХ ВІЙСКАХ США

дивізійна основа дивізії

командування і штаб дивізії з штабною ротою

три штаби бригад з штабними ротами

бригада армійської авіації

дивізійна артилерія

зенітний дивізіон

окремі батальйони (розвідки і РЕБ, інженерний, зв'язку)

окремі роти (захисту від ЗМУ, військової поліції)

командування тилу

співвідношення і типи батальйонів визначають тип дивізії

- механізована
- мотопіхотний

• танковий

• мотопіхотний

• танковий

• мотопіхотний

• танковий

• мотопіхотний

• танковий

• мотопіхотний

- бронетанкова
- танковий

• мотопіхотний

• танковий

• мотопіхотний

• танковий

• мотопіхотний

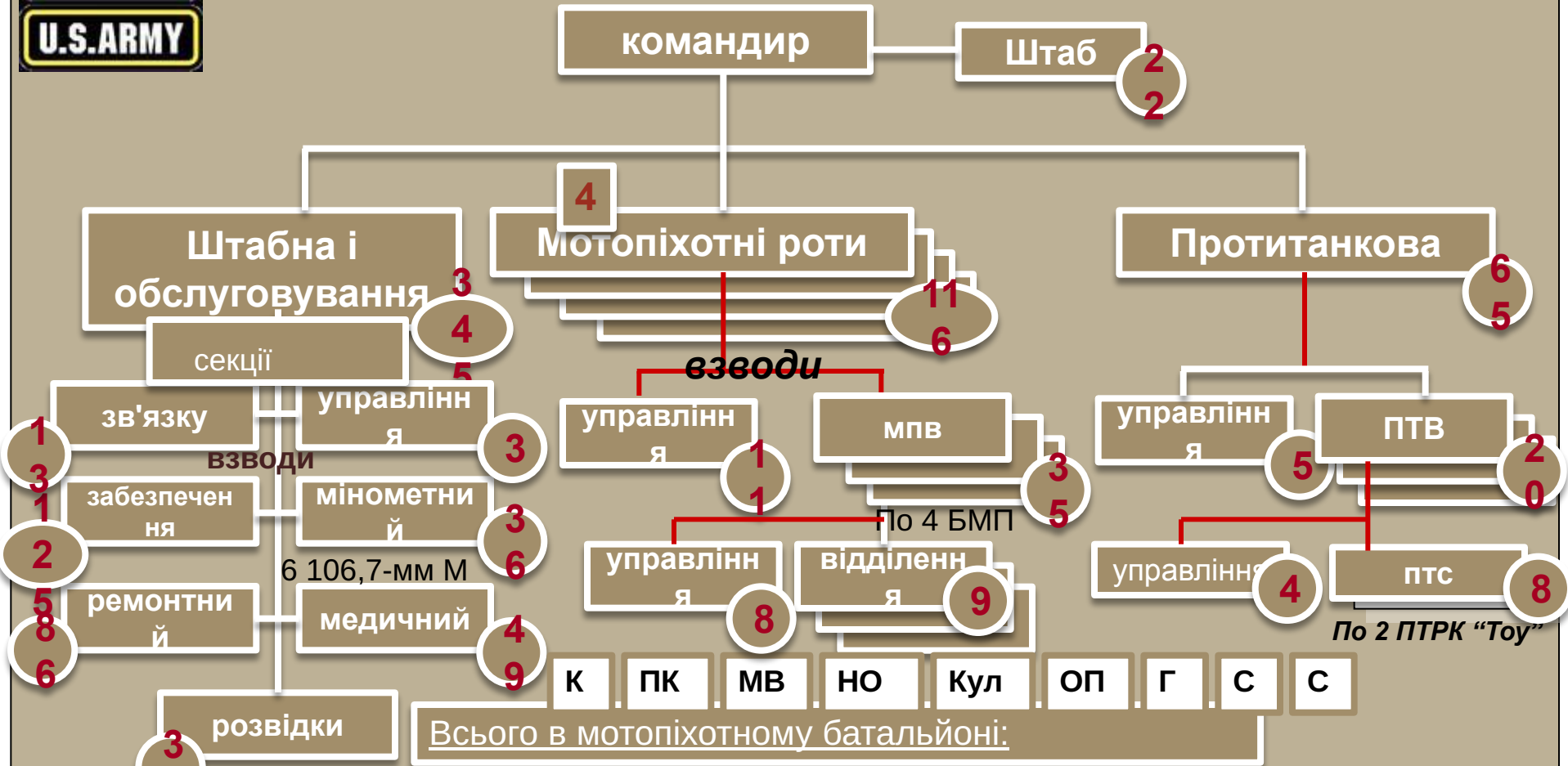
• танковий

• мотопіхотний

• танковий

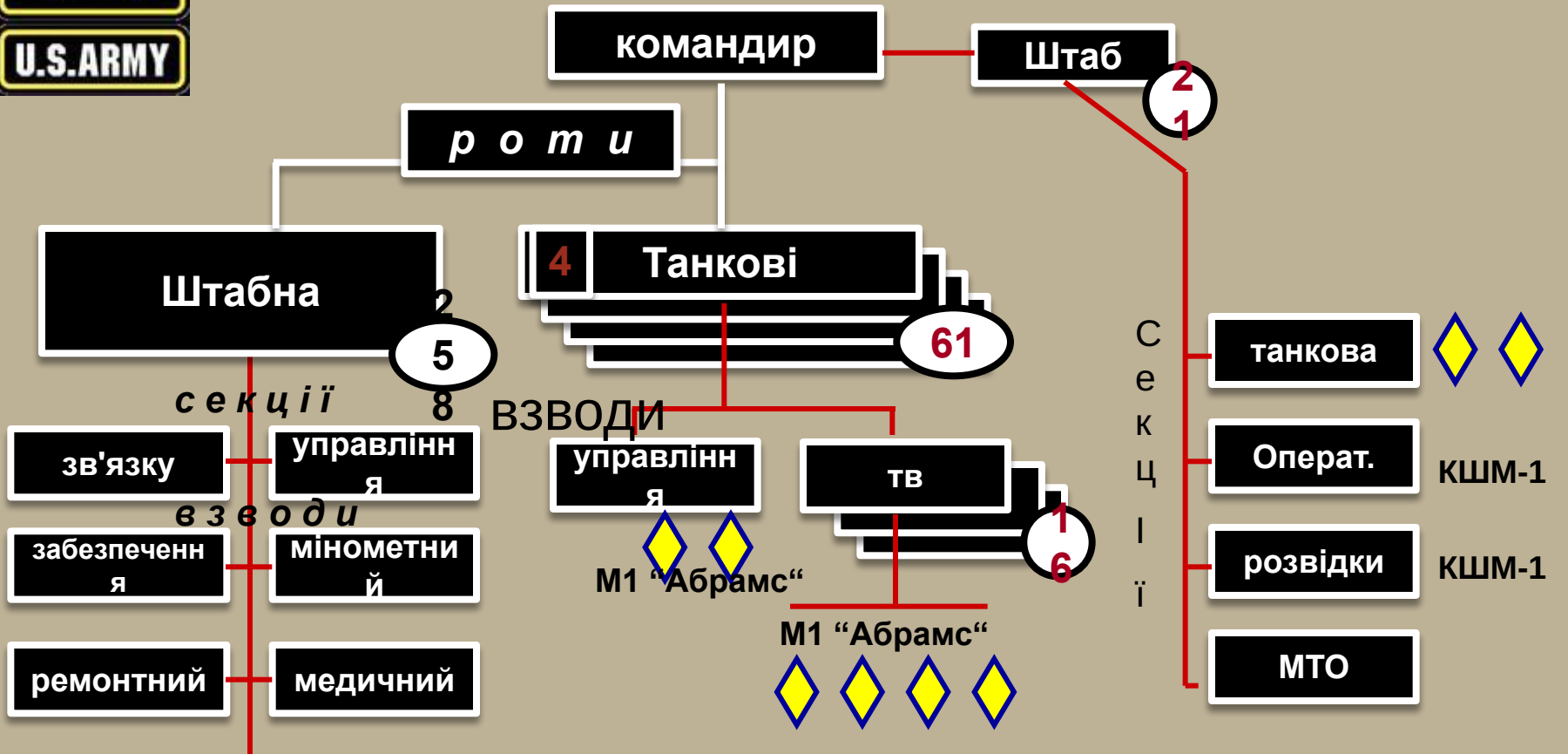
Мотопіхотний батальйон

особового складу	- 896чол.	ПУ ПТУР " Дракон "	- 36
БМП М2 "Бредлі"	- 54	БТР М113А1	- 23
106,7-мм мінометів - 6, самохідних ПТР "Тоу" М901	- 12	КШМ М 577А12	- 8
БРМ М3	- 6	7,62-мм єдиний кулемет М60	- 70 автомобілів
			- 114

Танковий батальйон

о/с - 523 чол.

танки М1 (М1А1) "Абрамс" - 58

БРМ М3 - 6

Всього в танковому батальйоні:

БТР М113А1 - 11

автомобілів - 89

КШМ - 8

106,7-мм мінометів - 6

*бмп «M2 Bradley» екіпаж-3,
десант-6, нарізна автоматична
25-мм пушка M242 та 7,62 мм
кулемет M240
(у батальйоні-54)*

Бойова машина IAV «Страйкер»
(Interim Armoured Vehicle Stryker).

Бойова маса 17,2 т, колісна
формула 8х8, екіпаж 2+9
чол., озброєння:
12,7-мм кулемет або 40-мм
гранатомет

106,7 мм міномет М30, розрахунок 5-6 чол. вага -305кг., вага міни - 12,2кг., далькобійність – 6800м.

ПТРК BGM-71 «Тow» , далькобійність: 3,75-4,5 км швидкість ракети: 278-320 м/с подолання броні: 430-900 мм

На відміну від М2 – екіпаж - чел 3+2; 1500 пострілів, 10 ПТУР TOW, 4300 набоїв, 5 гвинтівок М16А1, мотоцикл.

БТР М113А1, екіпаж + десант 13; 12,7мм кулемет, запас ходу – 480 км., швидкість по шосе – 64км/год., на плаву 5,8 км/год.

Найменування, належність	маса зброї, кг	приціл дальн., м	початк. швидк. кулі, м/с	бойова швидко- стр., постр./хв.	ємн. магази ну, штук
9-мм пістолет"Вальтер"(ФРН)	0,78	50	–	16	8
11,43-мм пістолет "Кольт" (США)	1,2	70	250	14	7
11,43-мм пістолет-кулемет (США)	3,7	90	280	60-120	30
9-пістолет-кулемет MP2A1 (ФРН)	3,75	200	–	120	25
5,56-мм автоматична гвинтівка M16A1 (США)	3,22	500	990	150-200	20 (30)
7,62-мм автоматична гвинтівка СЗ (ФРН)	4,1	400	780-800	100	20
7,62-мм єдиний кулемет М60 (США) ¹	10,4	1100	855	200	250
7,62-мм єдиний кулемет МСЗ (ФРН)	11.6	1200	820	250	250
12,7-мм крупнокаліберний кулемет 85 (США)	27	1880	893	100	110

	Дальність м.	Стартова маса, кг	Маса б\ч, кг	Броне- пробив- ність	Система управлін ня
44-мм РПГ “Панцерфауст” (ФРН)	300	6,9	2,1	675	
84-мм РПТР “Карл Густав” (ФРН)	550	13,2	2,6	320	
ПТУР “Дракон” (США)	330-1000	6,3	2,4	430	Полувт ом за дротом
ПТУР “Мілан” (ФРН)	25-2000	1,8	2,9	400	—” —
ПТУР “ТОУ” (США)	65-3000	16,5	3,6	500	—” —

Найменування (рік прийняття на озброєння)	Бойова вага, т.	Екіпаж, бойова обслуга, чол.	Озброєння			потужність	Швидкість руху, км/год/ Запас ходу, км		Товщина, броні, мм
			гармата (кількість калібр, боєкомплект.)	ПТРК (тип, боєкомплект)	кулемет (калібр, кількість)		двигун, к.с.	попередня	
Гусенична, плаваюча БМП М2 "Бредлі" (1981)	22,6	10	<u>1 x 25</u> 900	"Тоу" " 7	<u>7,6</u> <u>2</u> 1	50 6	66 /4 80	35/ 35 0	не пробивається, 25 мм гармати з 300 м.
Гусенична БМП "Мардер-А1", "Мардер-1А1" (1979)	30	9	<u>1 x20</u> 1300	-	<u>7,6</u> <u>2</u> 2	60 0	70 /5 70	30/ 47 0	20-75
Гусенична БРМ М3 "Бредлі" (1981)	22,4	-	<u>1 x25</u> 1500	"Тоу" " 12	<u>7,6</u> <u>2</u> 1	50 6	66 /4 80	35/ 35 0	не пробивається, 25 мм гармати з 300 м.

ПТРК	Стартова вага, кг	Швидкість польоту, м/с	Д.стрільби,м (макс./мінім.)	Тип бойової частини	Вага бойової частини	Бронепробивність, мм	Система упр.	Тип пускової установки
"Тоу-2"	20,1	210	3750/65	Кумулятивна	5,9	920	п/авт. дрот	-
"Тоу-2А"	24,3	360	3450/65	танд., кумул.	0,4 і 5,8	1000	п/авт. дрот	-
"Тоу-2Б"	26	360	3750/65	Танд. уд.ядро	близько 6		п/авт. дрот	-
"Дракон"	6,3	110	1000/30	Кумулятивна	2,46	430	п/авт. дрот	-
"Дракон-2"	6,98	110	1000/30	Кумулятивна	3,3	770	п/авт. дрот	-
"Хот" "Хот-2"	20	280	4000/75	Кумулятивна	6	750 (900)	п/авт. дрот	с/х
"Мілан" ("Мілан-2")	6,55	200	2000/25	Кумулятивна	3,6	580 (730)	п/авт. дрот	Переносна,с/х

Найменування (рік прийняття на озброєння)	Бо йо ва ва га , т.	Озброєння		При ціль на дал ьніс ть стрі льб и, м (з місц я/ з ходу	Б р о н е п р о б и в ні с т ь, м м	По ту жн іст ь дв иг ун а, к. с.	Швидкіс ть руху, км/год/ Запас ходу, км	
		гарм ата (кіл- сть х каліб р, боєко мпл.)	куле мет (кіль кіст ь, калі бр, мм)				по дорогах	
М60 А3 (1973)	56, 2	<u>1 x 105</u> 63	1/7,62 1/12,7	2700/ 1600	23 0	750	48/450	
М1 "Абрамс" (1980)	54, 5	<u>1 x 105</u> 55	2/7,62 1/12,7	2700/ 1800	23 0	1500	72/5 00	50/3 50

Самохідні міномети	Вага, т.	Вага міні, кг.	Швидкість стрільності, пор/хв (макс./практич.).	Дальність, км (звич./реакт).	Екіпаж, чол.	Возимий боєкомплект, шт.	Початкова швидкість, м/с	Транспортна база		<u>Макс. швидкість руху, км/год.</u> <u>Д. Запас ходу, км.</u>
								Товщина броні корпусу, мм	Потужність двигуна, к.с.	
120 – мм М (ФРН, 1969)	10,7	12,6	10/5	6,5/10	5	63	330	45 (алюм)	215	68/500
106,7 – мм М106А1, М106А2 (США, 1964)	12	12,3	20/5-10	5,5	6	93	293	45 (алюм)	215	68/500

польова артилерія	Калібр гармати (ПУ), мм	Бойова вага, т	Макс. дальність стрільби км	Швидко-стрільність постр\хв	б/к возимий
М-109 А2, США	155	25	22\30	4	36
М-110 А2, США	203,2	28	24\30	1	2
Р-70, ФРГ	155	43	24\30	6	38
РС30 MLR	240	24,5	32	БК за4с	108
РС30 “Ларс”	110	17,5	20	БК за18с	180

ПУ ПТУР “Дракон” вага ракети: 6,2 кг,
вага ПУ: 7,6 кг бойова частина: 2,45 кг
дальність стрільби:1000м.

КШМ М 577А12

Кулемет
Machine
gun, 7.62
mm, M60

М16А2 з під ствольним
гранатометом M203

Bundeswehr

Heer

190 208

Luftwaffe

45 000

Marine

16 000

Streitkräftebasis Sanitätsdienst

59 000

20 000

СУХОПУТНІ СИЛИ

Сухопутні сили є основним видом збройних сил.
Вони складають близько 70% загальної чисельності
бундесверу.

МОТ
ОПІХ
ОТА

ТАН
КОВ
І
ВІЙС
ЬКА

АРТ
ИЛЕ
РІЯ

АР
МІЙ
СЬК
А
АВІ
АЦІ
Я

ВІЙС
ЬКО
ВЕ
ПП
О

ІНЖ
ЕНЕ
РНІ
ВІЙС
ЬКА

ВІЙС
ЬКА
ЗАХ
ИСТ
У
ВІД
ЗМ
У

Мотопіхотний батальйон

командир — Штаб

р о т и

Штабна **2**
0
3

Мотопіхотні **1**
0
4

Мінометна **6**
8

відділення

ВЗВОДИ

взводи
Рекогносцир.

постачання

ремонтний

мотопіхотні
БМП-1
відділення **1**
0

зв'язку

медичне

транспортне

управління
БМП-1 **1**
9

відділення управління
БМП-1 **5**

мпв **2**
5

відділення **1**
0

Взвод управління

Мінометний
взвод

120
мм
сам.

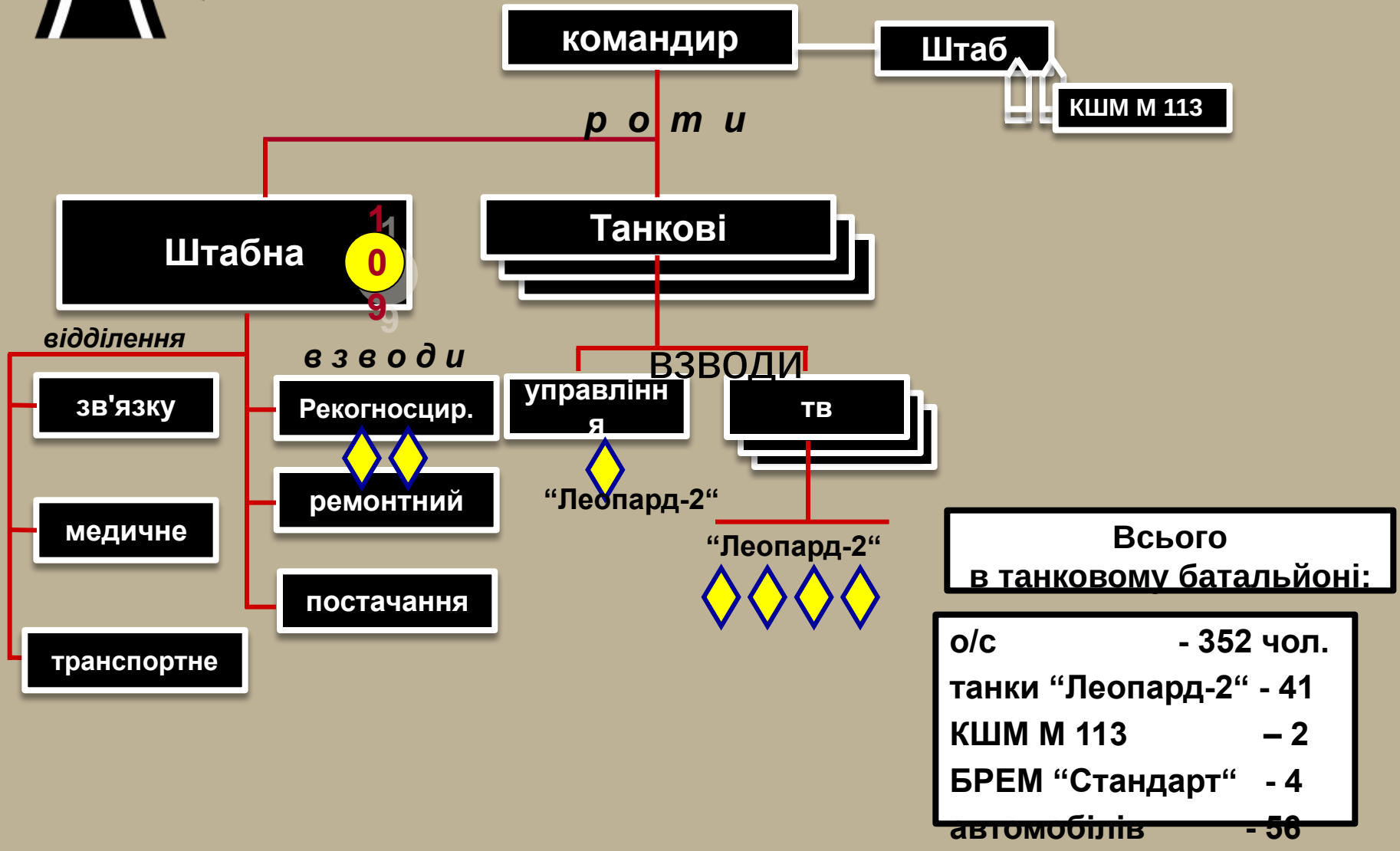
К ПК МВ НО Кул ОП Г ПГ С

Всього в мотопіхотному батальйоні (тбр):

особового складу	- 583 чол.
БМП "Мардер 1А3"	- 35
120-мм сам. мінометів	- 6
ПТРК "Мілан"	-18
Автомобілі	-73

Танковий батальйон

Всього в танковому батальйоні:

о/с	- 352 чол.
танки “Леопард-2“	- 41
КШМ М 113	- 2
БРЕМ “Стандарт“	- 4
автомобілів	- 56

Вищим тактичним з'єднанням сухопутних сил ФРН є армійський корпус. В його складі можуть бути дві-три механізовані дивізії.

Механізована дивізія є основним тактичним з'єднанням сухопутних сил. В її склад входять: - дві-три механізовані бригади, інженерна бригада, піхотний полк, зенітний артилерійський полк, артилерійський полк, два полки управління і підтримки, полк постачання, ремонтно-відновлювальний полк, два медико-санітарні полки, розвідувальний батальйон, запасний батальйон.

Механізована бригада в своєму складі має: два танкові батальйони, два мотопіхотні батальйони, артилерійський дивізіон і п'ять окремих рот: винищувально-протитанкову, розвідувальну, штабну, інженерну, запасну.

Основу механізованих бригад складають мотопіхотні і танкові батальйони.

Друге навчальне питання

Бойові завдання та бойовий порядок в основних видах бою та на марші.

Наступальний бій в арміях країн НАТО вважається основним видом бойових дій.

Сутність наступу полягає у поразці противника всіма засобами та стрімкому просуванні підрозділів у глибину розташування противника з метою його знищення та захвату займаної ним території, оборонних рубежів або інших об'єктів.

- з їх точки зору, наступ необхідно вести рішуче, у високих темпах, від об'єкта до об'єкта.
- в ході наступу підрозділи повинні не тільки займати місцевість, але й знищувати блискавично і раптово, з глибоким вклиненням у глибину оборони противника, використовуючи при цьому вогонь та маневр.
- для досягнення успіху в наступі необхідно створювати 3-4 - кратну перевагу над противником у звичайних силах і засобах, з тим щоб частини (підрозділи), що наступають, могли прорвати його оборону на всю глибину.
- на ділянці прориву перевага на користь тих, хто наступає, повинна бути 5-6 – кратна.
- бойові можливості можуть бути підсилені за рахунок раптовості дій, скритності, швидкості просування і тактичної хитрості.

здійснюватись двома способами:

- з ходу
- заздалегідь підготовленим.

Останній здійснюється, як правило, з положення безпосереднього зіткнення з противником.

● **Наступ з ходу** здійснюється з маршу без зупинки або після невеликої попередньої підготовки в районах зосередження. Підрозділи в складі батальйону займають вказаний район, розташовуються в ньому розосереджено, організовують кругову оборону, отримують бойовий наказ і закінчують підготовку до наступу Район зосередження військ призначається на віддаленні від переднього краю оборони противника на 30-80 км. Висування частин (підрозділів) для наступу з ходу здійснюється, як правило, під прикриттям частин, що знаходяться в безпосередньому зіткненні з противником. Частіше за все наступ з ходу ведеться на непідготовлену оборону або на слабого противника, що поспішно перейшов до оборони.

- **Наступ з положення безпосереднього зіткнення з противником частіше за все здійснюється в тих випадках, коли противник займає підготовлену оборону і буде чинити наполегливий опір.**
- Підрозділи в цьому випадку переходять в наступ із займаємого району оборони.

● **Військові фахівці США розглядають при наступі з ходу 4 основні етапи наступальних дій:**

- - зближення з противником,
- - власне наступ (прорив оборони),
- - розвиток успіху
- - та переслідування.

У статутах Німеччини розвиток успіху та переслідування розглядаються разом як бій у глибині оборони противника.

● **Зближення** має на меті досягти безпосереднього спів дотику з противником або відновити його. Цей етап включає швидке висування підрозділів у похідних порядках та їх розгортання для наступу під прикриттям своєї охорони. При цьому до складу бойової охорони звичайно виділяються розвідувальні та танкові підрозділи. Віддалення бойової охорони від головних сил повинне бути таким, щоб воно дозволяло командирові вчасно оцінити обстановку, прийняти рішення та, розгорнути головні сили поза зоною із поразок вогневими засобами противника.

● **Власне наступ (прорив)** передбачає вогневу поразку противника та створення провалу в обороні противника на обраному для нанесення удару напрямку мотопіхотними та танковими підрозділами використання ними результатів вогневої поразки противника та стрімкого їх просування у глибину та у бік флангів з метою розчленування оборони противника на частини, оточення підрозділів супротивника, які обороняються, та їх знищення.

● **Розвиток успіху та переслідування** здійснюються з метою завершення знищення вогневих засобів та живої сили противника, порушення системи його тилового забезпечення, захоплення ключових ділянок місцевості та досягнення високих темпів наступу.

Заздалегідь підготовлений наступ проводиться, як правило, у складі батальйону на противника, оборона якого обладнана в інженерному відношенні та насичена вогневими та протитанковими засобами. Підготовка такої оборони може займати 12 годин та більш. Організація такого способу наступальних дій проводиться звичайно у три етапи: ізоляція противника на ділянці прориву, прорив та знищення противника, який обороняється, розвиток успіху.

На першому етапі необхідно нанести поразку вогневим засобам та живій Сили противника з використанням штатних, приданих та вогневих засобів підтримки на намічений ділянці прориву та прилеглих ділянках, а також у глибині, щоб виключити можливість перегрупування його підрозділів на напрямок зосередження основних зусиль. Для введення противника до оману відносно напрямку головного удару можуть атакуватися сусідні з проривом оборонні позиції.

На другому етапі основна увага приділяється визначенню найбільш слабких місць у обороні противника та ізоляції ділянки, де намічається здійснити прорив, пророблення проходів у мінних полях та загородженнях, а також продовження інших заходів, які забезпечують прорив наміченої ділянки оборони та її поширення у глибину та у бік флангів.

Третій етап полягає у оволодінні окремими об'єктами у глибині оборони противника, у порушенні системи його тилового забезпечення та знищенні резервів.

● Основними формами маневру, які застосовуються підрозділами у наступі є:

● - охоплення,

● - прорив

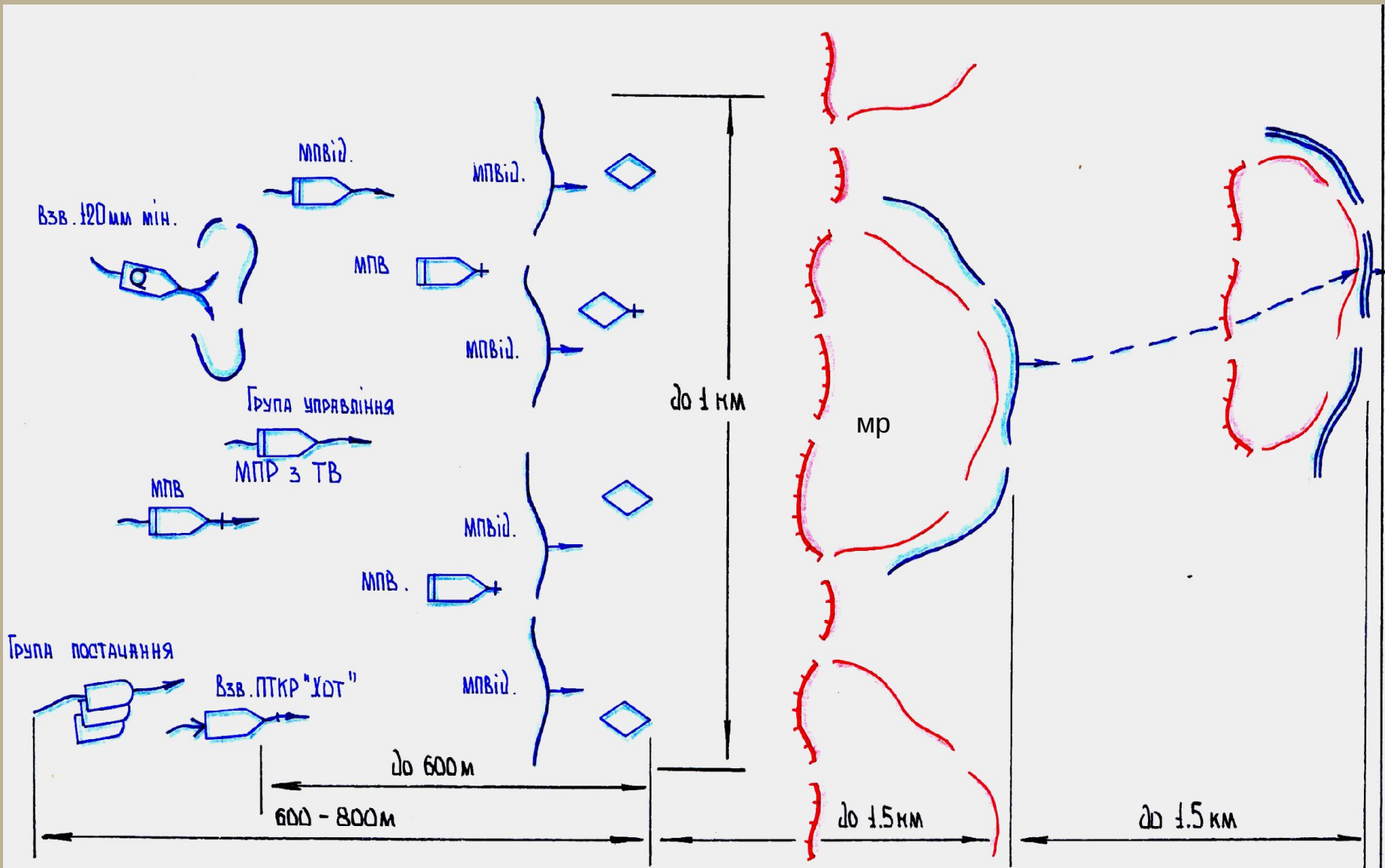
● - та фронтальний наступ.

● Велика увага приділяється веденню наступальних бойових дій вночі. Вважається широко використовувати метод просочування невеликих мобільних груп піхоти через бойові порядки противника, що обороняється з подальшим збором їх у призначеному районі на віддаленні 2-3 км від переднього краю.

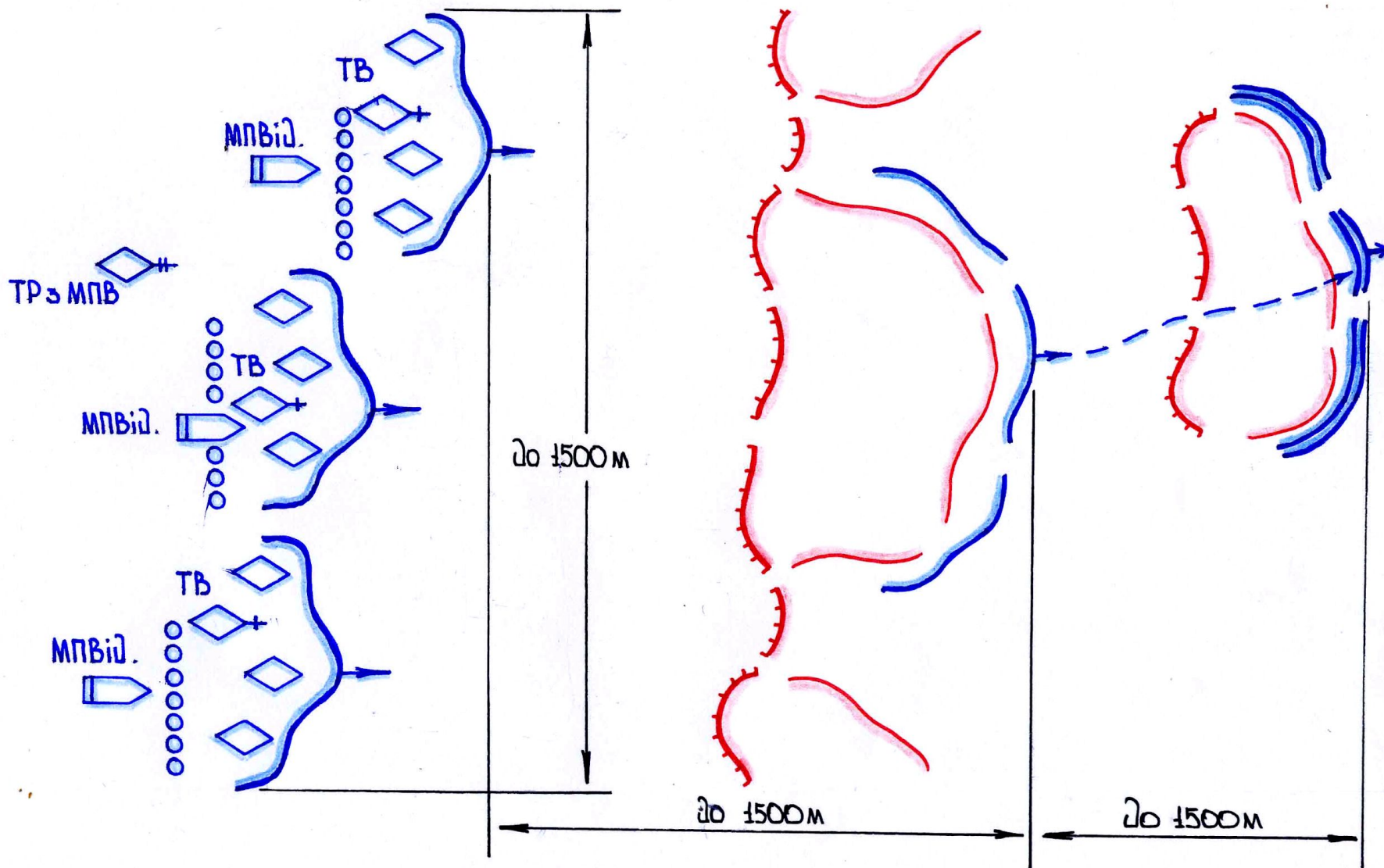
- **Мотопіхотна рота армії США** у наступі, як правило, діє у складі мотопіхотного батальйону (танкова рота танкового батальйону) дивізії, де вона може знаходитись у першому або у другому ешелоні (резерві), а також надаватись танковому батальйону.
- В армії США на основі мотопіхотної (танкової) роти в бою створюються **ротна тактична група (РТГр)** в складі мотопіхотної роти (без взводу) з танковим взводом (танкової роти (без взводу) з мотопіхотним взводом), саперного відділення, вогневого розрахунку ПЗРК «Стінгер» і підтримуваться батареєю 155-мм самохідних гаубиць, з метою найбільш ефективного використання бойових можливостей мотопіхотних і танкових рот.
- Склад тактичної групи визначає командир батальйону, виходячи з поставленого завдання, наявності сил і засобів та обстановки, що склалася.

- РТГр, де переважають мотопіхотні підрозділи, називаються мотопіхотними тактичними групами, а де танкові - танковими групами. В той же час із складу роти один мотопіхотний взвод може бути приданий танковій роті, що наступає на одному із сусідніх ділянок.
- Придані танкові взводи і вогневі засоби використовуються, як правило, централізовано, проте в деяких випадках частина штатних і приданих засобів може бути перепідпорядкована командирам мотопіхотних взводів.
- З точки зору командування армії США, ротній тактичній групі в наступі вказується *найближче* і *подальше* завдання на глибину відповідно **1,5-2 км** і **3-4 км.**, для танкової роти – **3 і 5 км** від переднього краю оборони противника.

МОТОПІХОТНА РОТА В НАСТУПІ

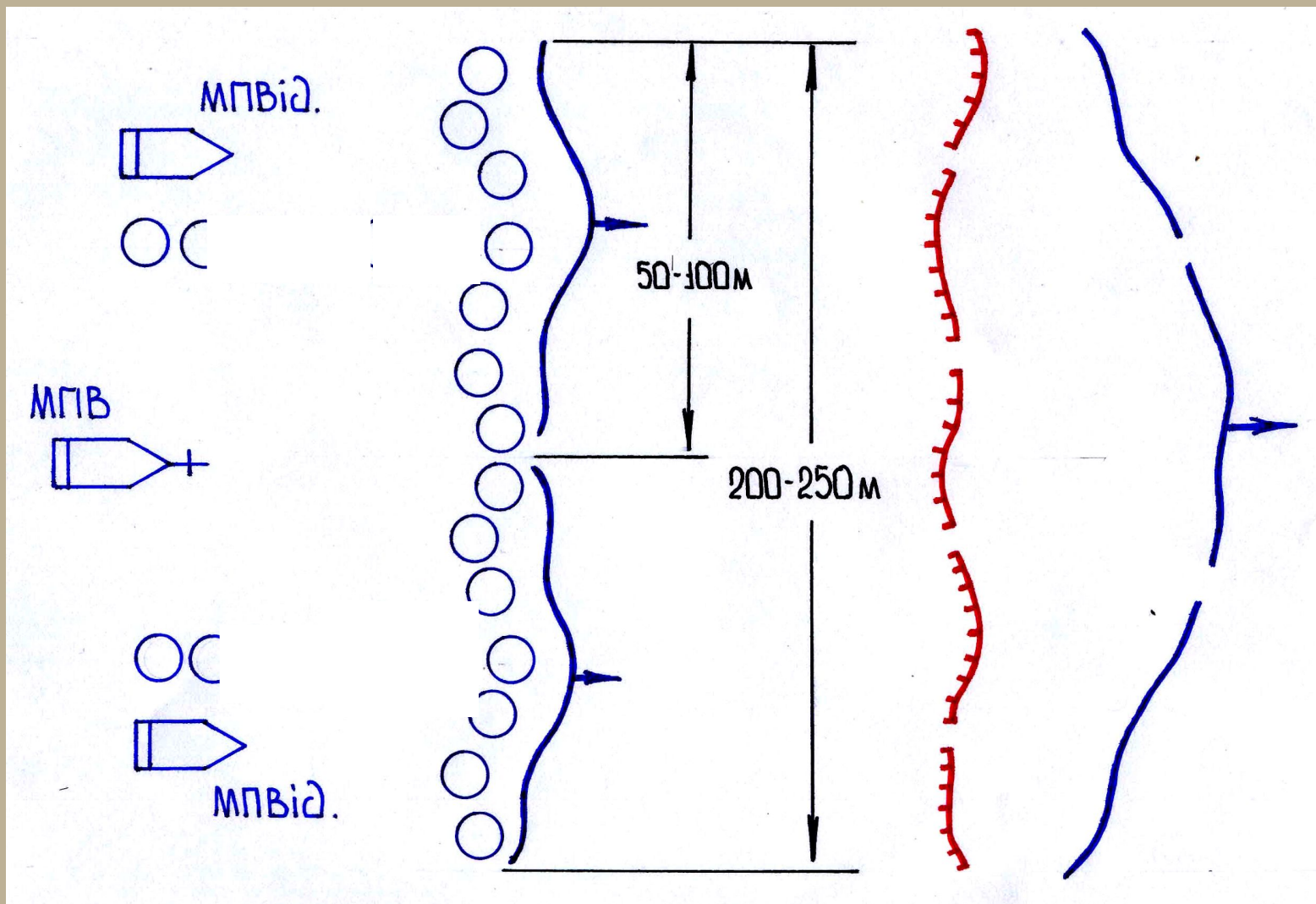

ТАНКОВА РОТА В НАСТУПІ

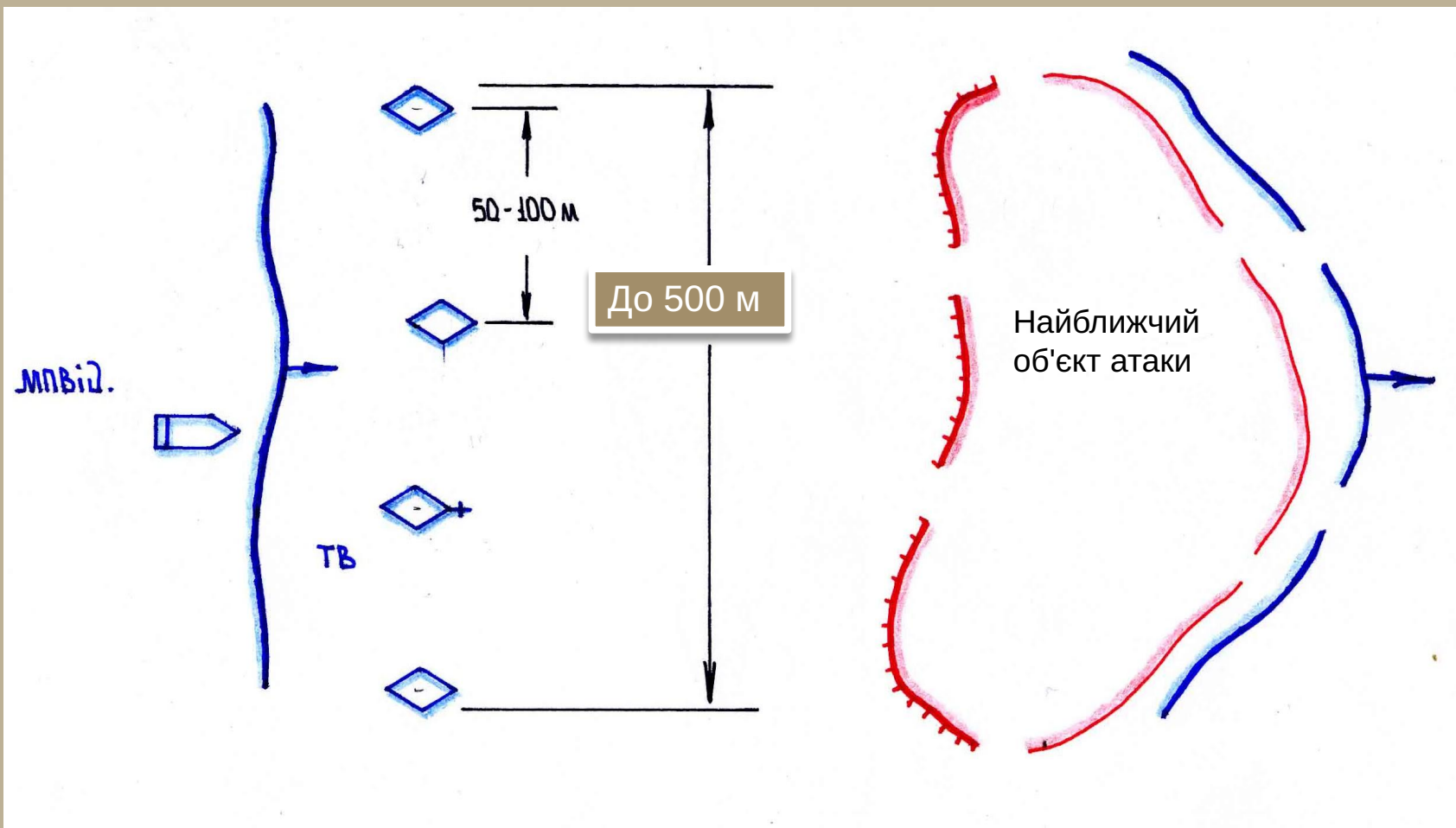

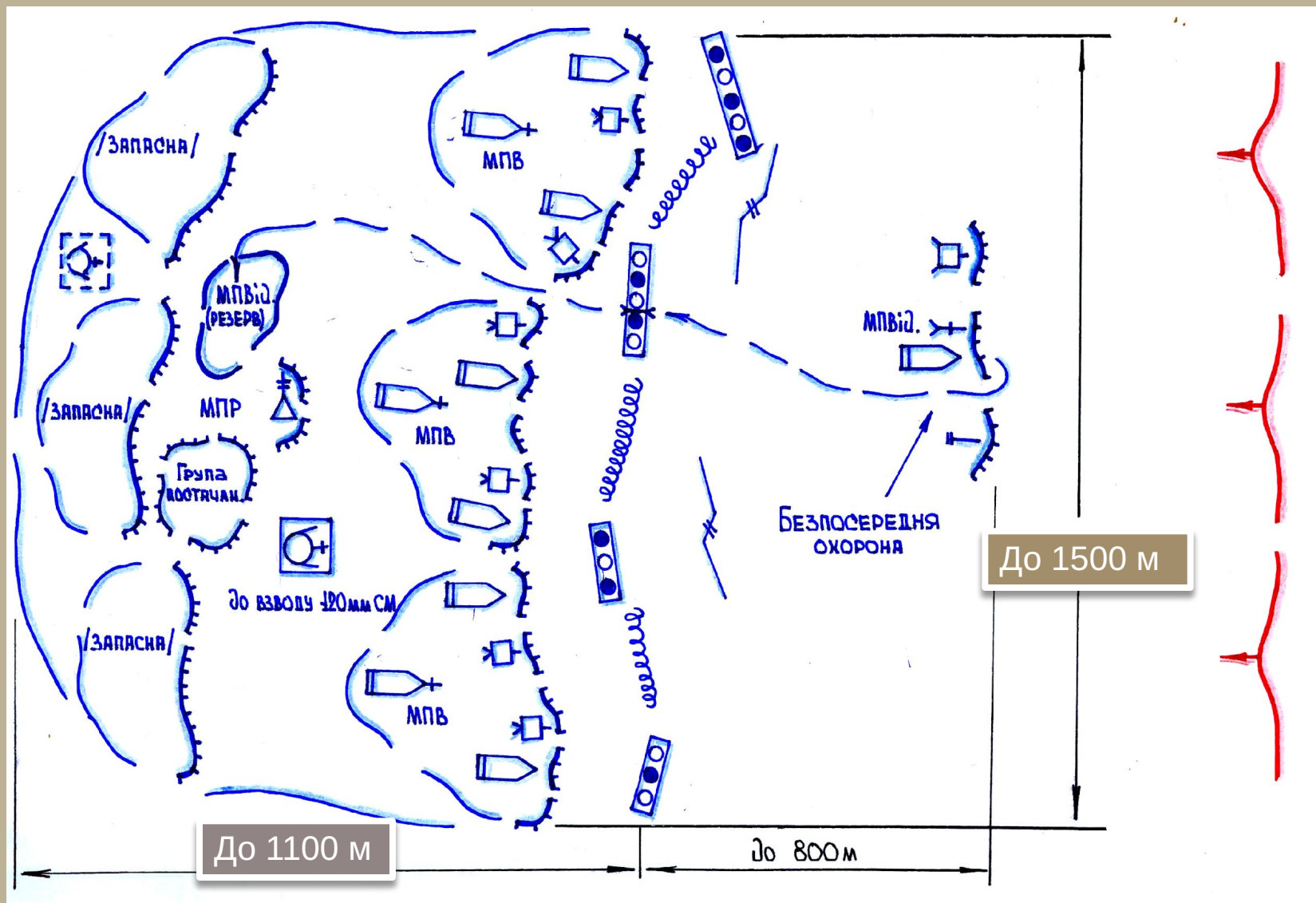
МОТОПІХОТНИЙ ВЗВОД В НАСТУПІ

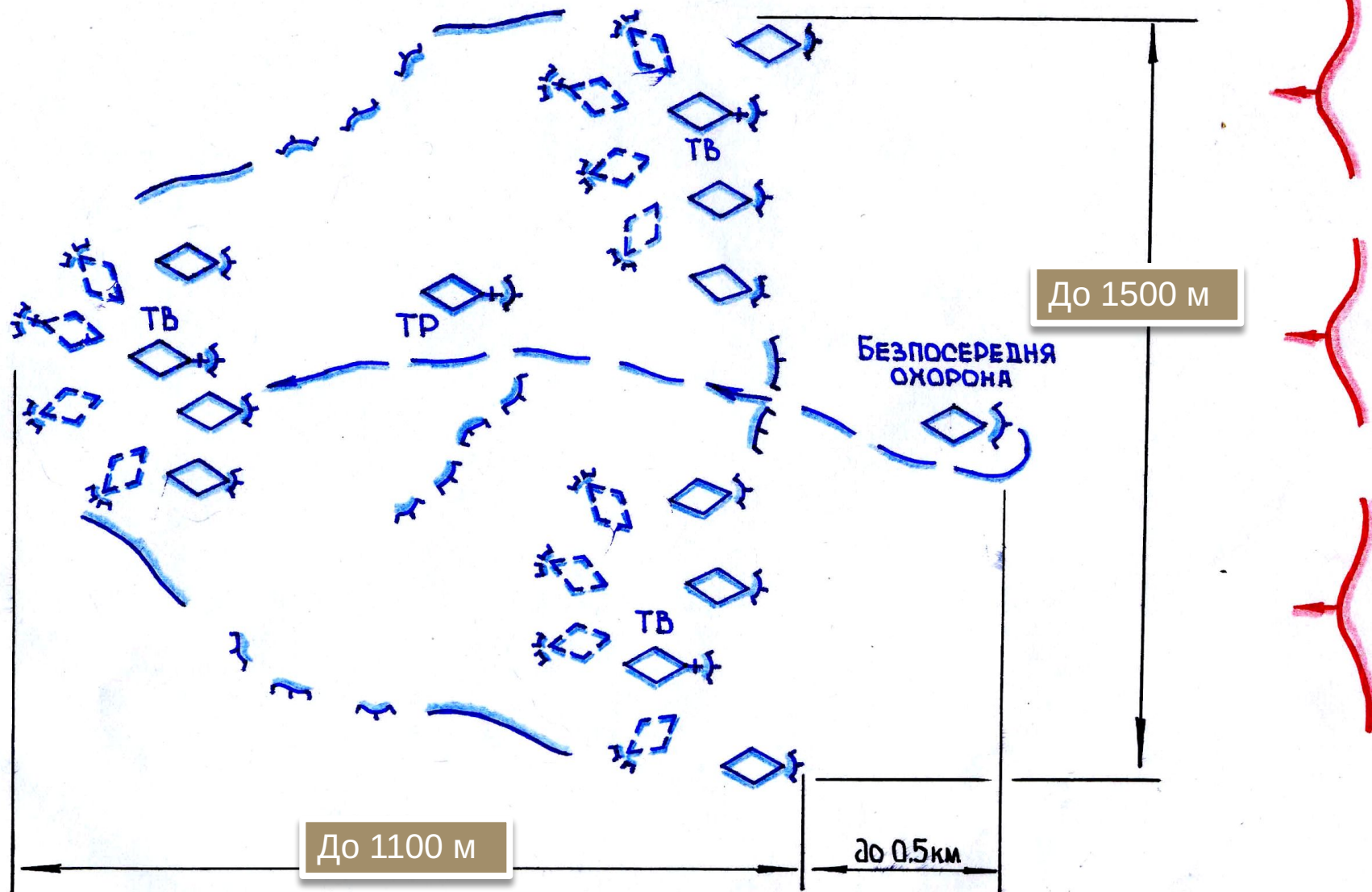
ТАНКОВИЙ ВЗВОД В НАСТУПІ

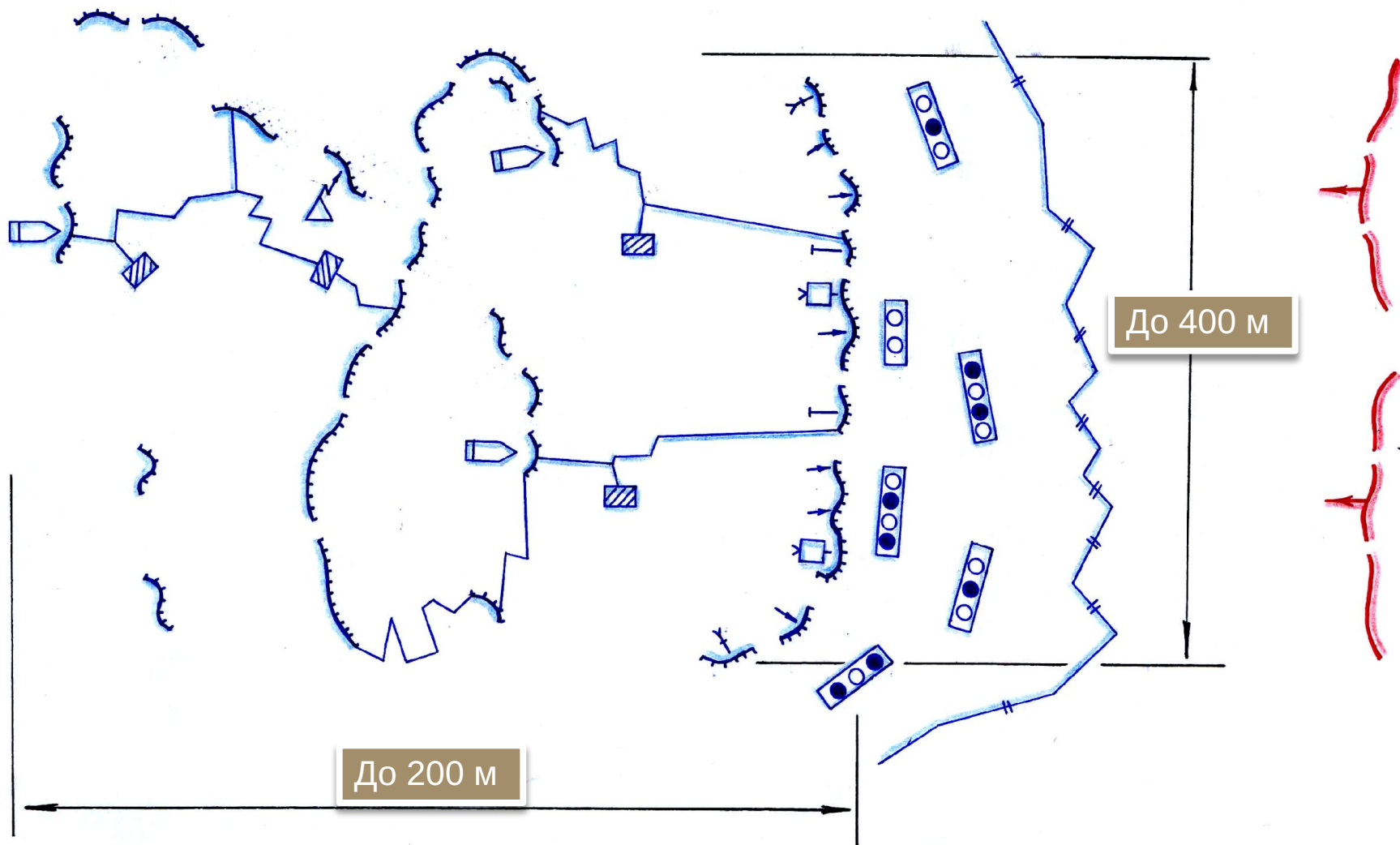
МОТОПІХОТНА РОТА В ОБОРОНІ

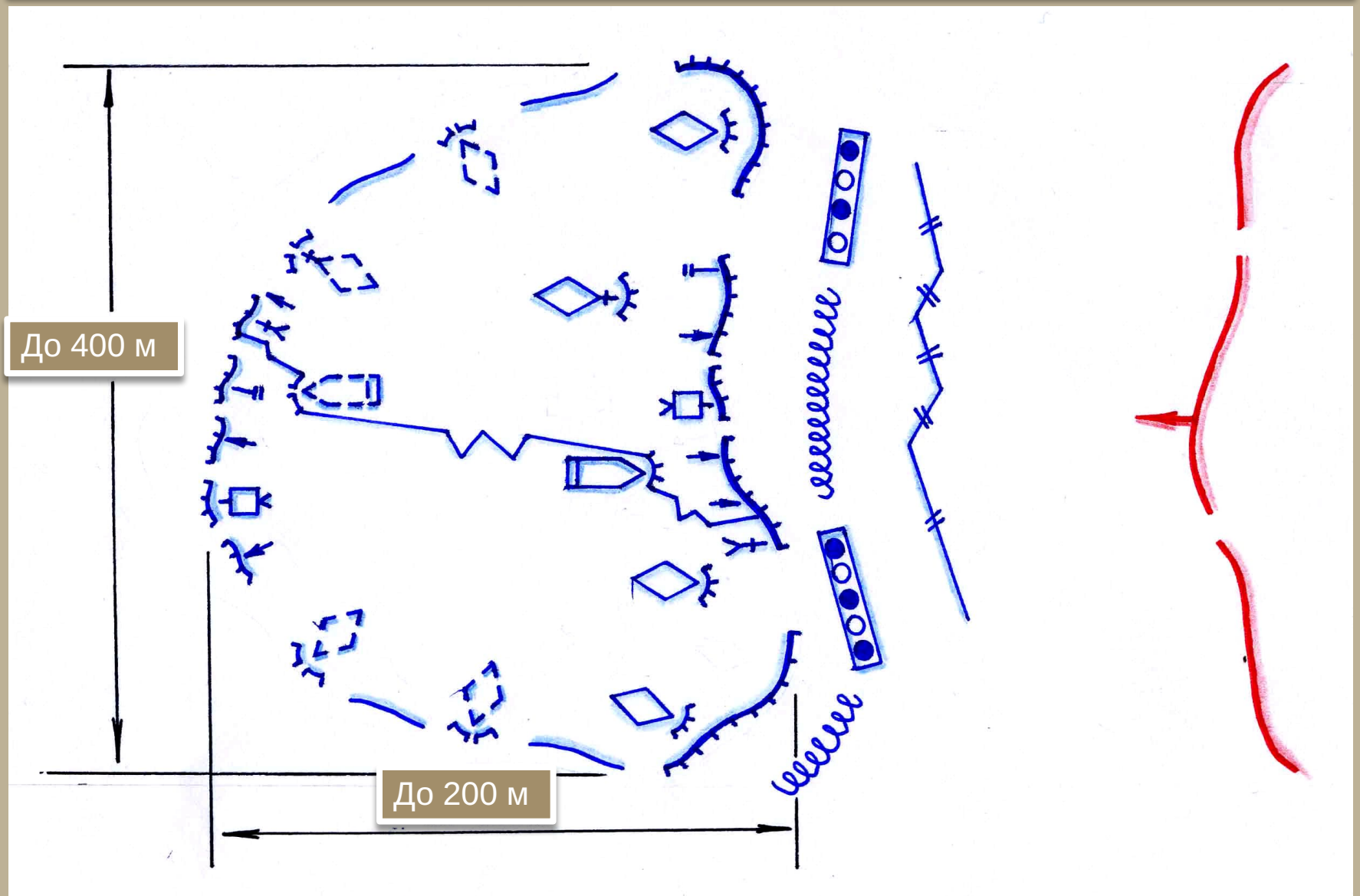
ТАНКОВА РОТА В ОБОРОНІ

МОТОПІХОТНИЙ ВЗВОД В ОБОРОНІ

ТАНКОВИЙ ВЗВОД В ОБОРОНІ

Танк М1А2

БМП М2 Бредлі

БТР М113

Танк Леопард 2А5

БМП Мардер

Танк Челленджер 2

Танк Леклерк

ΠΤΥΡ ΤΟΥ

ПТУР Дракон

ЗРК Стінгер

Кулемет М-60

Автоматична гвинтівка G-3

Кулемет МГ-42

